

To slags objekt

Kryds & bolle E

Har du bestået test D, må du nu gå videre med følgende:

Du har lært at finde sætningens verballed, subjekt og objekt. Og vi finder dem sådan:

Verballed, o: 'jeg'

Subjekt, x: 'hvem' (eller 'hvad') + o

Objekt, Δ: 'hvad' + o + x

Nu skal du lære at skelne mellem to slags objekter:

Direkte objekt (= det du har lært i afsnit D) og indirekte objekt.

De danske betegnelser er hhv. genstandsled og hensynsled.

Af hensyn til fremmedsprogsundervisningen er det praktisk at vide hvad direkte og indirekte objekt hedder på latin, så det skal du lære nu.

Genstandsled - Δ - hedder ak'ku-sa-tiv-objekt, og

Hensynsled - (Δ) - hedder 'da-tiv-objekt.

Akkusativobjektet (genstandsledet) er det der sker noget med.

Eksempel:

Manden gav sin kone blomster hver dag.

x o Δ

'blomster' er akkusativobjekt. Det svarer på spørgsmålet: "Hvad gav manden?" Man kan også sige at det er blomsterne der handles med.

Men så kan man jo også spørge: "Til hvem gav manden blomster?" - Svaret er: "sin kone"! "Sin kone" er dativobjekt (hensynsled) og markeres med en trekant i parentes, sådan

Manden gav sin kone blomster hver dag.

x o (Δ) Δ

Man kan også sige det sådan: Det er konen 'det går ud over'!

OBServér: Nogle grammatikker bruger firkant under dativobjekt! Her følger vi den logik der siger at led som hedder næsten det samme på latin, bør markeres med næsten samme tegn, trekanten.

Flere eksempler:

Skolen har givet Lasse nogle lasede bøger.

x o ∪ (Δ) Δ

- Hvad har skolen givet? - Nogle lasede bøger!

- Til hvem? - Til Lasse (det er Lasse det er gået ud over).

Se også næste side!

Mere om to slags objekt

Se engang på disse eksempler:

Fødselsdagsgæsterne forærer mig gaver og penge.
× ○ (Δ) Δ

– *Hvad* forærer fødselsdagsgæsterne (væk)? – Gaver og penge!

– *Til hvem* forærer de gaver og penge? – Mig!

Direktørfruen købte sig en dyr derbyhat i City.
× ○ (Δ) Δ

– *Hvad* købte hun? – En dyr derbyhat!

– *Til hvem* – Til sig (selv)!

Drengen glædede sig til lørdag og købte sig så en stor cola.
× ○ Δ ○ (Δ) Δ

Pas nu på her:

– *Hvad/HVEM* glædede drengen? Sig! Akkusativobjekt!

– *Hvad* købte drengen? – En stor cola!

– *Til hvem?* – Til sig (selv)! ‘Sig’ er denne gang dativobjekt.

Pas på igen:

Det betaler sig ikke at lyve, og man kan få sig en overraskelse.
× ○ Δ × ○ ∪ (Δ) Δ

“Sig” og “sig” igen:

Manden tog sig til hovedet, og så reddede han sig en på sinkadusen.
× ○ Δ ○ × (Δ) Δ

HUSK at det/den der handles med er akkusativobjekt,
og den det går ud over, er dativobjekt!

Se også næste side

Endnu mere om to slags objekt

Igen et eksempel:

Pia giver sin fugl rent vand hver dag.
× o (Δ) Δ

'Rent vand' er akkusativ-objekt. Det svarer på spørgsmålet: "Hvad giver Pia?" Og det er "rent vand" der handles med.

Og man kan spørge: "Til hvem giver Pia rent vand?" - Svaret er: "sin fugl"! "Sin fugl" er dativ-objekt.

I sætningen

Forældrene har altid givet deres børn dyre gaver hver jul.
× o ∪ (Δ) Δ

er 'dyre gaver' altså akkusativ-objekt, og 'deres børn' dativ-objekt

Flere eksempler:

Fru Olsen har givet Paddington en masse marmelade.
× o ∪ (Δ) Δ

'En masse marmelade' er akkusativobjekt, og 'Paddington' er dativobjekt.

Kunstmæcenen forærede museet mange skulpturer.
× o (Δ) Δ

Arbejderen tog sig en forfriskning i pausen.
× o (Δ) Δ

Altså: *Akkusativobjekt = direkte objekt = genstandsled*

OG dativobjekt = indirekte objekt = hensynsled!

I sætningen

Han giver sin mor blomster til Mors Dag.
× o (Δ) Δ

'blomster' er akkusativobjekt. Det svarer på spørgsmålet: "Hvad giver han?" Det er blomster der handles med.

Og man kan spørge: "Til hvem giver han blomster?" - Svaret er: "sin mor"! "sin mor" er dativobjekt.

I sætningen

Christoffersen giver hver dag seerne lange forklaringer.
× o (Δ) Δ

er 'lange forklaringer' altså akkusativobjekt, og 'seerne' dativ-objekt